

Datum: 11.06.2015

09:23

Medij: www.prva.rs

Link: <http://www.prva.rs/zivot/dom-i-porodica/porodica/75332/krstenje-deteta-obicaji-i-verska-pravila.html>

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Krštenje deteta: Običaji i verska pravila

5689

Krštenje deteta je veliki događaj za svaku porodicu. Da bi sve proteklo u savršenom redu, dobro je da roditelji znaju čega bi trebalo da se pridržavaju. Krštenje deteta je veliki događaj za svaku porodicu. Da bi sve proteklo u savršenom redu, dobro je da roditelji znaju čega bi trebalo da se pridržavaju. Ovo je prva od sedam svetih tajni kojima pojedinac postaje legitimni član hrišćanske zajednice i stiče pravo na sve ostale tajne i crkvene obrede. Smatralo se da se time onaj ko se krsti čisti od svih ličnih i nasleđenih grehova, pa je zbog toga u prošlosti bio običaj da se dete krsti što pre. – U drugoj polovini 19. i do polovine 20. veka uglavnom se gledalo da se deca krste između sedam i 40 dana. Odmah po rođenju neko iz kuće bi išao kod sveštenika da uzme znamenje, ime koje dete nosi do krštenja, i osvećenu vodu koja se pomalo dodavala prilikom kupanja deteta do 40 dana – objašnjava dr Vesna Marjanović, načelnica Odeljenja za proučavanje narodne kulture Etnografskog muzeja. Kršteni kum je bio, podseća ona, uglavnom onaj ko je venčao roditelje, a ako on nije mogao da krsti novorođenče, onda bi se kumstvo predavalo nekom mlađem iz iste familije. U slučaju da ni to nije bilo moguće, uz saglasnost starog kuma birao se novi, jer se smatralo da bračni par neće više moći da ima decu ako samoinicijativno promeni kuma. – Zajedno s kumom, u crkvu su išli svekrva ili neka mlađa žena iz familije, jetrva, ređe sestra ili ona koja je učestvovala u porođaju. Majka nije prisustvovala jer se smatralo da je žena do 40 dana od porođaja nečista, pa je ona u vreme krštenja ostajala kod kuće i radila ono čime bi želela da joj se dete bavi kad poraste: čitala je, vezla, heklala... To je odavno izobičajeno pa danas majke odlaze s decom na krštenje – kaže Mamina sagovornica. Dete ranije nije moglo da bude kršteno ukoliko roditelji nisu sklopili crkveni brak, jer je u prošlosti on bio dominantniji od administrativnog, dok danas sveštenici uglavnom ne pitaju da li su roditelji venčani u crkvi. – Do promene društveno-političkog sistema 1945. godine bilo je bitno da dete bude kršteno i da onaj koji ga krštava bude član legitimne hrišćanske zajednice. Posle Drugog svetskog rata deca su se krštavala, ali često krišom, jer najčešće bake nisu dozvoljavale da unuci ostanu nekršteni. Primera radi, dešavalo se da baka dovede kod sveštenika unuča na krštenje da bi ga posle dve nedelje dovela druga baka sa istom namerom – prepričava naša sagovornica. Prilikom izbora imena, kumu se davalo prvenstvo, mada se on najčešće dogovarao s roditeljima. Uglavnom je dete dobijalo ime po dedi, a događalo se da dobije ime i po nekom junaku ukoliko se u vreme njegovog rođenja desio neki značajan događaj. U porodicama gde je bila velika smrtnost dece važilo je nepisano pravilo da majka novorođenče iznese na raskrnicu i simbolično ga ostavi. Prvi koji naiđe na bebu bi postao kum i on bi dao ime, što je i stari kum morao da prihvati jer je bilo za dobrobit čitave porodice. Zbog toga su u istočnoj Srbiji vrlo česta imena Najden i Najda, što znači nađen. – Iako je kumstvo beskrvno srodstvo, ono je jedno od najbitnijih. Kum je duhovni otac, on garantuje za dete i odriče se greha u njegovo ime. S obzirom na to da su deca u periodu krštenja na mleku, on preuzima na sebe i da posle krštenja posti sredom i petkom i pričesti se u crkvi – objašnjava Marjanovićeva. Običaj je da kum daruje dete posle krštenja. Uglavnom bi mu poklanjao zlatnik ili nešto od zlatnog nakita kao uspomenu na taj sveti čin. Ta praksa se zadržala do dana današnjeg, mada ima i kumova koji umesto nakita poklanjaju i odeću. – Pored kumčeta, majka bi dobila materijal za haljinu i za detetovo odelce, a roditelji bi darivali kuma, najčešće košuljom i čarapama, a kumu tkaninom za haljinu. Krštenje bi se obeležavalo gozdom na koju bi bili pozivani najbliži. U današnje vreme se tim povodom pravi slavlje u restoranima s velikim brojem zvanica i često se krštenje pravi zajedno s proslavom prvog rođendana, jer se gleda da se dete krsti do godinu dana – naglašava naša sagovornica. U mnogočlanim domaćinstvima, deca koja su bolešljiva i za koju se smatralo da neće preživeti bila su krštavana treći dan po rođenju. Po narodnom verovanju, nekršteno dete nije moglo da se sahrani na groblju, već se to činilo najčešće ispod neke rodne voćke. Zbog organizovanja svečanog ručka, crkva preporučuje da se krštenje obavi na dan kada se mrsi. Ukoliko se krštenje obavlja uz post, obavezna je posna hrana. Smatra se da roditelji čine veliki greh ako tada pripremaju mrsnu hranu. Posle krštenja, voda kojom se dete krsti prosipa se na mesto gde se ne gazi, ili se izlije uz neki kalem, ili u cveće u kući. Kosica koju sveštenik odseče pri krštenju stavlja se u vosak, pa se i ona stavlja na neki kalem ili se čuva u kući kao uspomena na ovaj veliki događaj u životu deteta. Sveća koja se pali na krštenju, takođe se čuva u kući kao draga uspomena. Period od Božića do Krstovdana je vreme kada je iščekivano krštenje Isusa Hrista, a u srpskom narodu je označeno kao kritično vreme. – Tada sve miruje, najjača je zima, noći su još uvek duge i narod je govorio da tada šetaju karakondžule, ale i sva moguća zla i napadaju decu. Taj period se u narodu zove „nekršteni dani" u kom, kako se veruje, umrla deca pohode svoje majke i hoće da nanesu zlo živom detetu – objašnjava Vesna Marjanović. – Majke su smatrale da im dete neće otići od kuće ukoliko kosicu koju je sveštenik isekao tokom krštenja čuva zajedno s detetovim pupkom. – U pirotskom kraju postoji običaj da se posle krštenja dete unese u kuću i nosi se u sobi unakrst u sva četiri ugla, a ako kasnije bude nevaljalo, kaže se da nije nošeno u sve ćoškovce. – Verovalo se da detetu može da se

Datum: 11.06.2015 09:23

Medij: www.prva.rs

Link: <http://www.prva.rs/zivot/dom-i-porodica/porodica/75332/krstenje-deteta-obicaji-i-verska-pravila.html>

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Krštenje deteta: Običaji i verska pravila

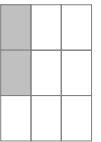
504

naudi sve do čina krštenja, pa se tačno znalo kada uveče ne sme da se kupa i da se voda od kupanja prosipa na određeno mesto, gde niko neće zgaziti.– Kad se dete vraćalo kući s krštenja, ima krajeva gde su ga dodavali kroz prozor umesto da ga unesu na vrata, jer nije obavljeno dovoljno magijsko-ritualnih radnji da bi ono bez ikakvih smetnji nastavilo svoj život.– U pojedinim krajevima, kum bi rasporemljeno dete stavljao na očevu košulju zbog verovanja da će tako stalno biti pod očevom zaštitom. Izvor:

Datum: 12.06.2015
Medij: Politika
Rubrika: Sinoć u Beogradu
Autori: B.V.
Teme: Etnografski muzej Srbije

Napomena:
Površina: 177
Tiraž: 0

Naslov: Izvorna muzika u modernom ritmu

Strana: 18

Фото 3. Анастасијевић

Сестре
Гобовић
представиле
свој други
албум
„Пробуди се”

Изворна музика у модерном ритму

Како звучи чувена песма Петра Таназијевића „Јутрос ми је ружа процветала” у латино ритму или обрада дела Стевана Мокрањца с примесама цеза могли су чути посетиоци концерта сестара Гобовић у Етнографском музеју, где су представиле свој други албум „Пробуди се”.

Албум је добио назив по насловној песми „Пробуди се, Стојане”.

– Име албума носи и извесну симболику јер нам је жеља да изворну музику приближимо неким новим генерацијама. Песме су инспирисане традицијом Србије, али и читавог Балкана, али у савременим аранжманима. Њихов звук се може окарактерисати као правац у музици који се популарно назива „модерна тради-

ција Балкана” или „етно-поп” – објашњава Марија Гобовић, интерпретатор традиционалне српске музике и једна од сестара близнакиња.

У проналажењу песама које су се нашле на албуму сестрама помогли су етномузиколог и композитор Андреј Андрејевић и професор клавира на Факултету музичке уметности Милош Павловић. На овом музичком остварењу налази се осам песама. У свакој од њих доминира неки од инструмената – клавир, саксофон, виолина, фрула...

Уз подршку Андреја Андрејевића, дугогодишњег клавијатуристе Здравка Чолића, Марија и Марина су основале и оркестар за наступе „Гобо синтерс бенд”.
Б. В.

